

Підсумовуючи вищесказане, слід зауважити, що основна частина Хартії (статті 1-11) регламентує найважливіші компетенційні і функціональні аспекти діяльності органів місцевого самоврядування, закріплюючи відповідні рамкові норми міжнародного характеру. Без визнання європейськими державами цих норм і закріплення їх у внутрішньодержавному законодавстві, а також подальшого виконання, дуже важко говорити про спільні підходи країн Європи до проблем становлення і функціонування місцевих співтовариств і їхніх представницьких органів як однієї з основ демократичного устрою, про гармонізацію національного законодавства в цій сфері і, отже, про беззастережне домінування інтеграційних тенденцій у рамках єдиної Європи.

Кінаш Н.Б.

здобувач кафедри
конституційного та міжнародного
права НАВС

ПРАВОВЕ ЗНАЧЕННЯ ПРИНЦИПІВ ГРОМАДЯНСТВА

Основою правового становища особи як в державному, так і в міжнародному праві являється громадянство. У кожній країні основною частиною його населення виступає особлива категорія фізичних осіб - громадяни цієї держави.

Статус особи, що є громадянином певним чином відрізняється від статусу інших осіб, які проживають в країні та не є його громадянами. Він зберігає свої особливості і в тому випадку, коли громадянин тієї чи іншої держави постійно або тимчасово проживає на території іншої держави. Громадянина з державою поєднує стійкий правовий зв'язок, який проявляється в чітко визначених в законодавстві кожної держави взаємних правах та обов'язках. Громадяни мають визначені права й несуть обов'язки по відношенню до своєї держави, а держава забезпечує захист їх прав та інтересів як на своїй території, так і за її межами. Держава наділяє своїх громадян більш високим рівнем прав, ніж іноземців, в тому числі, визначеною правоздатністю участі в управлінні державою безпосередньо або через представницьку систему.

Будучи відображеними в законодавстві, принципи громадянства, по-перше, самі набувають регулюючого значення, і, по-друге, виступають як вихідні засади правового регулювання всіх відносин громадянства.

У зв'язку з цим першочергове значення принципів громадянства виявляється в тому, що вони: 1) відбивають сутність та зміст інституту громадянства; 2) є вихідними засадами; 3) діють безпосередньо; 4) є основою для практики державного будівництва у сфері громадянства; 5) в них відтворюється поведінка особи, обсяг її свободи; 6) є показником демократичності держави.

Виходячи з цього, принципи громадянства можна визначити як такі його нормативні засади, за допомогою яких з'ясовуються сутність та зміст громадянства, діють безпосередньо та становлять керівні положення правового регулювання всіх відносин громадянства.

Принципи громадянства, як і будь-які інші принципи, діють в рамках цілісної системи, де сутність та призначення кожного принципу визначається не тільки власним змістом, але й функціонуванням всієї системи.

Спираючись на досягнення наукової думки, чинне законодавство України та міжнародно-правові акти, слушною видається класифікація принципів громадянства України як конституційно-правового інституту за наступними критеріями: значенням та місцем, які вони посідають у системі принципів громадянства. Відповідно до цього можна умовно виділити загальні та спеціальні принципи. Загальні принципи — це найбільш узагальнені керівні засади, ідеї, які пронизують увесь інститут громадянства, є його відправними початками, претендують на універсальність. Спеціальні принципи — це принципи, які розвивають і деталізують загальні принципи, спрямовують їх на регулювання конкретних правовідносин та є еталоном для конкретних держав, зважаючи на їх особливості та історичний розвиток.

До загальних принципів інституту громадянства України відносяться: право кожної людини на громадянство; запобігання виникненню випадків без громадянства; неприпустимість безпідставного позбавлення громадянства; визнання права громадянина на зміну громадянства; рівність громадян незалежно від підстав, порядку і моменту набуття ними громадянства; збереження громадянства незалежно від місця проживання; неможливості автоматичного набуття та припинення громадянства. До спеціальних принципів — єдине громадянство; поєднання принципу «права ґрунту» і принципу «права крові»; правонаступництво та територіальність при визначенні належності до громадянства; врахування безперервного проживання на даній території при вирішенні питання набуття громадянства; дозвільний порядок виходу з громадянства.

Лапка О.Я.

доцент кафедри конституційного та міжнародного права НАВС, кандидат юридичних наук

ЗАГАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КАТЕГОРІЇ «ПРАВОВА ПОЛІТИКА»

Визначальну соціальну роль трансформації правової системи України повинна відігравати правова політика, як один із правових засобів державної політики, що має власний юридичний зміст, соціальне призначення у правовому житті суспільства.